

Annex

**Relació de premis, autors, obres
premiades, jurats i dates dels premis
Catalunya d'Economia i Societat
Catalana d'Economia**

I Premi Catalunya d'Economia - 1991

Obres premiades

El potencial del sistema de ciutats de Catalunya i Les potencialitats dels centres industrials de tercer nivell

Autor

PERE LLEONART LLIBRÉ, Universitat de Barcelona.

Es tracta d'una aportació molt innovadora pel tema de què tracta, la comparació entre el potencial econòmic de les diverses ciutats de Catalunya, però sobretot en l'aspecte metodològic. És un dels primers estudis que donen informació de grups empresarials locals. De fet, l'anàlisi de les estratègies d'aquestes empreses és el que porta l'autor a reflexionar sobre el potencial econòmic del territori que les acull. Un segon element a destacar és la introducció de la ciutat real enfront de la ciutat administrativa, que és el marc territorial que prenen la major part dels estudis. Aquest és un element cabdal si tenim en compte que en aquest període els polígons industrials ja es començaven a implantar en els municipis de la rodalia. Un tercer element que cal destacar del treball és el seu enfocament multidisciplinari: econòmic, sociològic i urbanístic, ja que fa un esment especial de la disponibilitat d'estructures d'acollida per a les activitats industrials.

Jurat

Joaquim Muns Albuixech

Josep Jané Solà

Antoni Serra Ramoneda

Josep Manuel Basáñez

Josep C. Vergés

Acte de lliurament

23 de gener de 1992, al Palau de la Generalitat.

Jordi Pujol, president de la Generalitat, lliura el I Premi Catalunya d'Economia a Pere Leonart, al Palau de la Generalitat, el 23 de gener de 1992.

II Premi Catalunya d'Economia - 1992

Obra premiada

A distinctive industrialization: cotton in Barcelona, 1728-1832

Autor

JAMES THOMSON, Universitat de Cambridge.

James Thomson fa, amb aquesta obra, una aportació molt valuosa al coneixement del procés d'industrialització de Catalunya i, més específicament, al de la indústria d'indianes catalana del segle XVIII. L'obra representa un complement molt important de les aportacions prèvies de Pierre Vilar i Jordi Nadal en aquest camp. L'autor hi explica el procés per l'ambient estatal favorable, la importància del mercat espanyol, l'existència de mà d'obra especialitzada i d'empresaris fortament motivats i l'ambient de *laissez-faire*, derivat sobretot de la incapacitat de controlar la nova indústria. L'autor hi destaca que, a finals del segle XVIII, Barcelona tenia la concentració de fàbriques d'indianes més gran d'Europa. Però continua indicant en el seu llibre que aquest creixement no tingué continuïtat, de manera que, del 17 % que representava amb relació a la producció anglesa a finals del segle XVIII, passà a representar-ne el 2 % el 1825. Per l'autor, malgrat la desaparició de les grans fàbriques d'indianes a Barcelona, l'extensió de la filatura mecànica al món rural crea les bases populars d'una veritable revolució industrial. James Thomson hi fa una aportació innovadora i extensament investigada sobre l'originalitat del cas català i hi palesa les característiques industrials del segle XVIII, els orígens dels primers empresaris, la capacitat de regeneració catalana i el pes industrial de Catalunya a Europa i a Espanya. En cert sentit es pot dir que el llibre guardonat ve a representar un esperat i mai no publicat quart volum sobre industrialització que completaria l'obra *Catalunya dins l'Espanya moderna* de Pierre Vilar.

Jurat

Joaquim Muns Albuixech
Josep Jané Solà
Antoni Serra Ramoneda
Josep Manuel Basáñez
Josep C. Vergés

Acte de lliurament

9 de novembre de 1992, al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona.

Joaquim Muns, president de la Societat Catalana d'Economia, i Pasqual Maragall, alcalde de Barcelona, entreguen el II Premi Catalunya d'Economia a James Thomson, al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona, el 9 de novembre de 1992.

III Premi Catalunya d'Economia - 1993

Obra premiada

La metodologia cost-benefici: una aplicació a les rondes de Barcelona

Autor

PERE RIERA, Universitat Autònoma de Barcelona.

L'estudi cost-benefici de les rondes de Barcelona compara el cost de construcció i els beneficis d'estalvi de temps bàsicament amb la situació existent de mínims i demostra que les rondes són rendibles des del primer any de funcionament. Per primer cop també s'aplica la valoració contingent per saber què s'estaria disposat a pagar per un bé públic que no es valora al mercat. Concretament, s'han estudiat les obres complementàries de la ronda a Nou Barris, zona que va paralitzar el primer intent de construcció d'un cinturó. El resultat de l'enquesta a quatre-centes persones dona uns beneficis positius a les millores aconseguides de 674 milions de pessetes. Finalment, l'enquesta Delphi a vint-i-sis experts sobre com creuen que evolucionarà el preu del sòl a la Vila Olímpica mostra un benefici potencial del 24 %. Aquestes tècniques són molt útils per valorar els projectes d'obres públiques, i el seu ús habitual evita errors i conflictes i permet quantificar econòmicament tant el cost com el benefici d'una actuació pública.

Jurat

Joaquim Muns Albuixech

Josep Jané Solà

Antoni Serra Ramoneda

Josep Manuel Basáñez

Josep C. Vergés

Acte de lliurament

18 de novembre de 1993, a la Casa Llotja de Mar de Barcelona.

Acte de lliurament del III Premi Catalunya d'Economia a la Casa Llotja de Mar de Barcelona, el 18 de novembre de 1993.

IV Premi Catalunya d'Economia - 1994

Obres premiades

Estimació de la renda familiar disponible per capita de Barcelona, els seus districtes i els 27 municipis de la CMB i El PIB de la ciutat de Barcelona 1993 i previsions per a 1994

Autor

JOSEP OLIVER, Universitat Autònoma de Barcelona.

Els estudis guardonats són quatre volums, tots editats per l'Ajuntament de Barcelona. Han col·laborat amb Josep Oliver en aquests treballs Isabel Busom, Joan Trullén i Anna Matas. En les obres premiades s'estudia l'evolució de la renda de Barcelona, als seus districtes i als vint-i-set municipis de l'àrea de Barcelona durant els anys vuitanta i noranta, un període en què la ciutat viu èpoques de crisi i d'expansió i importants transformacions econòmiques. S'hi analitzen la redistribució que s'hi esdevé, l'especialització territorial i l'evolució de l'estalvi. S'hi destaquen la continuïtat del procés expansiu i la reducció de les diferències amb Europa. Aquestes obres premiades són aportacions estadístiques molt importants que demostren la utilitat i la importància de la desagregació de xifres macroeconòmiques per a àrees més reduïdes. Els estudis es van actualitzant i els resultats es comproven periòdicament. Josep Oliver ha engegat, amb el suport del Gabinet Tècnic de l'Ajuntament de Barcelona i la col·laboració del seu equip, una línia d'investigació que ha tingut continuïtat i pot produir interessants aplicacions pràctiques.

Jurat

Joaquim Muns Albuixech

Josep Jané Solà

Antoni Serra Ramoneda

Josep Manuel Basáñez

Josep C. Vergés

Acte de lliurament

14 de desembre de 1994, a la Sala d'Actes del Col·legi d'Economistes de Catalunya.

Josep Oliver rep el IV Premi Catalunya d'Economia en presència de Josep Jané Solà, president de la Societat Catalana d'Economia, a la Sala d'Actes del Col·legi d'Economistes de Catalunya, el 14 de desembre de 1994.

V Premi Catalunya d'Economia - 1995

Obra premiada

Transformacions agrícoles i canvi social a la Catalunya rural: el cas de la comarca d'Osona

Autor

SANTI PONCE VIVET, Universitat de Barcelona.

L'obra és un estudi basat en la investigació directa de les fonts que presenta la transformació agrícola i demogràfica en una comarca interior poc coneguda comparada amb la industrialització. Ponce Vivet hi destaca que el procés a Osona és gradual i que l'economia agrícola és, ja inicialment, de mercat. L'autor vol aportar un coneixement vertebrador d'una comarca interior: constants vitals, renda agrícola, formació de capitals, interconnexions entre agricultura i indústria, sistema financer, grups socials i conflictes, política i cultura locals. L'autor es decanta per l'estudi d'una comarca perquè la comarca és una realitat administrativa i cultural de Catalunya. Com el mateix autor hi destaca, és una història local sense caure en la simple descripció dels fets, buscant la interpretació i la contextualització. L'estudi es centra en els anys 1850-1930 perquè en aquest període el règim liberal s'assenta i l'estructura econòmica de la societat contemporània es consolida. L'estudi comprova com l'economia d'Osona es transforma i s'adapta als reptes de la nova societat industrial. Les tensions entre propietaris i arrendataris i assalariats agrícoles es moderen amb l'Església, la classe mitjana i el catalanisme.

Jurat

Josep Jané Solà

Pere Puig Bastard

Antoni Serra Ramoneda

Josep Manuel Basáñez

Josep C. Vergés.

Acte de lliurament

23 de novembre de 1995, a la Sala de la Columna de l'Ajuntament de Vic.

Santi Ponce rep el V Premi Catalunya d'Economia de mans d'Antoni Serra Ramoneda, president de Caixa Catalunya, patrocinador del premi, a la Sala de la Columna de l'Ajuntament de Vic, el 23 de novembre de 1995.

Obra premiada

Crecimiento y convergencia regional en España y Europa

Autors

JOAN M. ESTEBAN i XAVIER VIVES, Universitat Autònoma de Barcelona.

L'obra premiada descriu cinc regions a Europa: la central o *hot banana*, la Mediterrània dinàmica, la Mediterrània pobra, el nord ric i l'Atlàntic estancat. Catalunya estaria integrada dins l'anomenada Mediterrània dinàmica, juntament amb València, el sud de França i Itàlia. Segons l'estudi, mentre que els darrers anys s'ha acomplert una convergència entre països pobres i rics, a escala regional el fenomen ha estat el contrari. Les dades analitzades demostren com, mentre que les regions riques dels països pobres tendeixen a convergir cap a la mitjana europea, les més pobres queden cada vegada més despenjades. A Espanya aquest fenomen és precisament visible observant l'evolució de Catalunya i Andalusia. En aquest punt, els autors de l'estudi destaquen com la inversió pública que s'ha fet a les zones més desfavorides ha estat contradictòria i no ha aconseguit l'objectiu desitjat de crear riquesa. Segons Esteban i Vives, la inversió pública no s'ha guiat ni per criteris de rendibilitat ni de redistribució. Aquesta situació descrita a l'estudi ha provocat la implantació d'un model econòmic de dues velocitats, en què les regions més desenvolupades continuen amb el seu creixement econòmic, mentre que les regions més pobres viuen dels subsidis i estan cada dia més apartades del centre tant geogràficament com econòmicament. En aquest punt, els autors de l'estudi afirmen que la solidaritat no fomenta el creixement econòmic de les zones més deprimides i que l'única cosa que aconsegueix és presentar un nivell de renda maquillat pels subsidis i pels fons europeus de cooperació. D'altra banda, la inversió estrangera i la tecnologia tampoc no contribueixen a

superar els desequilibris regionals. La primera perquè, segons l'estudi, no s'ha demostrat una relació directa entre inversió estrangera i desenvolupament econòmic, i la segona perquè la tecnologia només té un impacte gran en zones on es donen les condicions adequades: mà d'obra preparada, presència d'unes altres empreses tecnològicament avançades, etc. La conclusió de l'estudi de Joan M. Esteban i Xavier Vives és, doncs, que, tot i el progrés relatiu que han experimentat els darrers anys les regions més deprimides d'Europa, no s'han pogut evitar una pèrdua de posicions i un augment considerable dels desequilibris regionals.

Jurat

Josep Jané Solà
Josep Manuel Basáñez
Andreu Mas-Colell
Joaquim Muns Albuixech
Pere Puig Bastard
Antoni Serra Ramoneda
Josep C. Vergés

Acte de lliurament

28 de novembre de 1996, al Saló Víctor Siurana de l'edifici del Rectorat de la Universitat de Lleida.

Obra premiada

Capitalització i creixement de l'economia catalana 1955-1995

Autor

ERNEST REIG, Universitat de València.

Aquest estudi aporta una extensa informació i una nova perspectiva sobre la importància de la inversió privada a Catalunya i el seu dinamisme. És sobretot interessant comparar l'evolució de l'economia catalana en els diferents períodes històrics, especialment en la dictadura i la democràcia. Una de les conclusions més destacables és que Catalunya creix econòmicament gràcies a la iniciativa privada. Com a exemple, Ernest Reig destaca que el 90 % del creixement té el seu origen en inversions privades mentre que la meitat de la inversió pública a Catalunya va destinada a carreteres. L'estudi fa un seguiment de l'evolució de l'arribada de fons públics a Catalunya i destaca com el seu volum va anar incrementant-se durant la dictadura fins a arribar el 1975 a nivells similars als de la població, per tornar a disminuir fins a arribar el 1993 al 12 % del total espanyol, quatre punts per sota del pes de la població catalana. Una altra dada interessant que destaca l'estudi guardonat és que, mentre que Catalunya rep fons europeus per valor del 0,07 % del seu PIB, la mitjana espanyola és deu vegades superior i se situa en el 0,8 % del PIB. L'estudi dirigit per Ernest Reig fa algunes altres comparacions entre la realitat econòmica catalana i l'europea. Catalunya rep el 25 % de la inversió estrangera, s'hi crea més ocupació, la productivitat hi és el 10 % més alta que l'europea i el creixement econòmic hi és el doble que a la resta d'Espanya. Aquest bon panorama de la situació econòmica catalana que dibuixa l'estudi d'Ernest Reig només presenta una excepció: la crisi del 1991-1993 va afectar Catalunya amb més força que la resta d'Espanya.

Jurat

Josep Jané Solà
Josep Manuel Basáñez
Andreu Mas-Colell
Joaquim Muns Albuixech
Pere Puig Bastard
Antoni Serra Ramoneda
Josep C. Vergés

Acte de lliurament

9 de desembre de 1997, a la Sala Torres Garcia del Palau de la Generalitat de Catalunya.

Obra premiada

Universal banking: International comparisons and theoretical perspectives

Autor

JORDI CANALS, Universitat de Barcelona.

L'obra guardonada és un estudi sobre els efectes de la desregulació i la globalització de l'economia i del sistema financer, ja que estudia els avantatges dels bancs universals enfront dels mercats de capital i dels bancs especialitzats. Jordi Canals ha estudiat amb atenció especial les crisis de Crédit Lyonnais i de Banesto. L'estudi, publicat per Oxford University Press, es destaca per la claredat de la seva exposició i per la rigorositat de les seves anàlisis. Canals hi planteja el problema de la regulació del sistema financer en un món cada dia més desregulat i considera que la globalització i la desregulació allunyen el risc d'un comportament monopolístic dels bancs universals. Aquestes institucions es van convertint en corporacions multiempresarials que tenen dificultats a separar costos i funcions. Assenyala la importància de separar clarament les activitats i que això reduiria el risc dels dipositaris. Segons Canals, la regulació es basa en la informació asimètrica i la contradicció entre expansió i solvència, i la troba contraproductent si limita la innovació tecnològica i la competència. Per Canals, la solució pot estar en una regulació ètica i institucional i no pas de controls. L'estudi guardonat té també un plantejament molt interessant sobre ètica bancària i risc moral, ja que argumenta que les garanties establertes fan que els bancs prenguin riscos innecessaris. Segons Canals, la crisi de Banesto s'ha degut, en part, a aquests riscos innecessaris i a la manca d'ètica dels seus directius. Canals considera que la manca d'ètica s'ha de perseguir i que el risc moral obliga a una certa regulació pública dels mercats. Canals també hi analitza la borsa i els mercats financers i afirma que, tot i que els mercats borsaris prenen més riscos, també afa-

voreixen més la innovació. Per l'autor, els inversors prefereixen un intermediari que delimiti el risc i afavoreixi la canalització de l'estalvi cap a la inversió.

Jurat

Josep Jané Solà
Josep Manuel Basáñez
Andreu Mas-Colell
Joaquim Muns Albuixech
Pere Puig Bastard
Antoni Serra Ramoneda
Josep C. Vergés

Acte de lliurament

3 de desembre de 1998, a la Sala d'Actes de la Borsa de Barcelona.

Obra premiada

Cap a un nou model d'elecció discreta en les bases del mètode del cost de viatge: Aplicació als espais naturals protegits de l'illa de Mallorca

Autor

ANTONI RIERA FONT, Universitat de les Illes Balears.

Aquest treball és una extensa anàlisi teòrica i pràctica de la demanda que exerceixen els turistes a les zones de més valor natural, paisatgístic i recreatiu. L'autor participa de la preocupació que el turisme de masses no acabi per edificar en tot l'espai natural, al mateix temps que hi destaca com la qualitat de l'entorn va adquirint una importància creixent entre els turistes que visiten Mallorca. La qualitat de l'entorn no només es converteix en un factor decisiu a l'hora de visitar els parcs naturals, sinó que també es té present a l'hora d'escollir la destinació turística. Aquestes consideracions mediambientals en alguns casos es posen per sobre del preu, un factor que tradicionalment ha estat considerat la motivació principal per viatjar. A través de detallades enquestes directes als turistes que tornen de vacances a l'aeroport de Palma, s'hi analitza el cost del viatge als parcs naturals de l'illa. Més de mil vuit-centes enquestes dels principals grups turístics de maig a setembre situen la despesa mitjana a l'illa en 5.344 pessetes per una estada de 9,3 dies. Aquests mateixos turistes s'havien gastat 3.192 pessetes als parcs naturals. Això dona un valor anual als parcs per turisme de 30.000 milions de pessetes. L'estudi destaca que els turistes encara visiten poc els parcs naturals de Mallorca i assenyala com, per fer-ho, cal llogar un vehicle.

Jurat

Josep Jané Solà
Josep Manuel Basáñez
Andreu Mas-Colell
Joaquim Muns Albuixech
Pere Puig Bastard
Antoni Serra Ramoneda
Josep C. Vergés

Acte de lliurament

29 de novembre de 1999, a l'Auditori de l'Escola d'Hoteleria de les Illes Balears.

Obra premiada

La balança fiscal de Catalunya amb el Govern central

Autors

GUILLEM LÓPEZ CASASNOVAS i ESTHER MARTÍNEZ GARCIA, Universitat Pompeu Fabra.

Estudi sistemàtic, actual i comparatiu sobre el dèficit fiscal que pateix Catalunya respecte de la resta d'Espanya. L'estudi analitza la balança fiscal de Catalunya respecte d'Espanya durant el període 1995-1998 comparant els diversos estudis que sobre aquest tema s'han fet des de 1987. Segons els autors, conèixer amb exactitud la balança fiscal és necessari per tenir una major transparència política i el coneixement dels seus saldos és un valor democràtic. Les comunitats riques tenen un saldo negatiu envers l'Estat, però el volum de la magnitud d'aquest dèficit és discutible, i el seu càlcul, força complex. Segons Guillem López i Esther Martínez, Catalunya té el 15 % de la població d'Espanya, genera el 19 % del PIB, paga el 20 % dels impostos i rep el 13 % de la despesa territorialitzada. Els autors puntualitzen, a més, que «cal tenir present que gran part de la despesa no territorialitzada està centralitzada a Madrid». Segons els càlculs de López i Martínez, el dèficit fiscal de Catalunya és del 9 % del PIB, l'equivalent a unes 216.587 pessetes per habitant i any. Així, per cada 100 pessetes pagades d'impostos, Catalunya només en rep 73, mentre que la resta d'Espanya en rep 101. El fet que Madrid és la principal seu bancària i de grans empreses amplia encara més el dèficit de 30.000 milions de pessetes cada any per impostos pagats a Madrid que són en realitat catalans. A aquesta xifra s'han de sumar 60.000 milions cada any per la diferència de frau fiscal, ja que a Catalunya es declara el 7 % més que a la resta de l'Estat i també hi tenim un índex de preus superior en el 5 %. Això fa uns 87.000 milions de pessetes que no s'haurien d'imputar a Cata-

lunya en termes reals. Amb aquestes xifres, doncs, el dèficit fiscal de Catalunya respecte a la resta d'Espanya augmenta fins a 1,3 o 1,5 bilions el 1998, o, cosa que és el mateix, 252.000 pessetes per habitant i any. Les dades destaquen com el dèficit entre 1987 i 1998 es va mantenir estable al voltant del bilió de pessetes, el 9 % del PIB. Els autors adverteixen que la inversió pública no corregeix aquesta desviació perquè la manca de consum públic és el que més perjudica Catalunya, i afirmen que els traspassos tampoc no ajuden a reduir el dèficit perquè s'hi utilitza el cost efectiu i perquè la LOFCA provoca discriminacions: «Resulta molt difícil exigir responsabilitats quan persisteix un desbalanç de les competències no transferides.» Segons Guillem López i Esther Martínez, cal una reformulació de les regles del joc entre Catalunya i Espanya.

Jurat

Josep Jané Solà
Antoni Serra Ramoneda
Joaquim Muns Albuixech
Andreu Mas-Colell
Josep Manuel Basáñez
Pere Puig Bastard
Josep C. Vergés

Acte de lliurament

27 de novembre de 2000, a la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresariales de la Universitat de Girona.

Obra premiada

El paper de les exportacions vitícoles en la configuració de les relacions exteriors de l'economia catalana, 1672-1869

Autor

FRANCESC VALLS-JUNYENT, Universitat de Barcelona

L'estudi permet donar una explicació econòmica de la Guerra de Successió i demostrar com va ser possible la industrialització catalana malgrat la liquidació de les institucions i enfront d'un estat hostil. L'estudi guardonat segueix els passos de Pierre Vilar i l'acord unànime dels orígens vitícoles de la industrialització catalana, que dona origen a la indústria tèxtil.

La tesi sosté que l'especialització agrària afavoreix la industrialització en contrast amb el que passa al Llenguadoc i a Portugal. L'aïllament de Lluís XIV marca la conquesta d'una posició catalana en el mercat internacional. La demanda d'aiguarent s'origina en els mariners holandesos que prenen *aquavit*, 'l'aigua de la vida', en lloc d'aigua dolça contaminada. Catalunya està aïllada dels corrents comercials i la costa atlàntica francesa domina, però la guerra d'Holanda amb França i uns preus més baixos hi fan venir els comerciants estrangers. Aquest nou comerç català, que utilitza vaixells estrangers, passa desapercebut als historiadors espanyols. L'aiguarent té molt menys volum i més valor que el vi, i per això els catalans busquen productes complementaris de retorn. La contrapartida que troben és el peix salat i els tèxtils.

L'edat d'or de l'aiguarent acaba amb l'ocupació napoleònica. França es queixa de la competència catalana afavorida pel Pacte de Família, que triplica les exportacions. Els catalans troben el mercat andalús d'esperit de vi o aiguarent d'alta graduació. El vi que va a Amèrica té un preu més baix i més volum i, de re-

torn, la complementarietat és, doncs, el cotó en floca. La carrera d'Amèrica va ser molt rendible. El Masnou, Vilassar i Lloret tenien sis-cents vaixells i de 1835 a 1874 s'hi guanyaren 60 milions de duros, quan la inversió de la indústria cotonera pujava a 27 milions de duros i tota la indústria catalana a 41. La viticultura va garantir el subministrament de cotó i de capital per a la industrialització catalana.

Jurat

Josep Jané Solà
Antoni Serra Ramoneda
Joaquim Muns Albuixech
Andreu Mas-Colell
Josep Manuel Basáñez
Pere Puig Bastard
Josep C. Vergés

Acte de lliurament

7 de novembre de 2001, a les Caves Freixenet de Sant Sadurní d'Anoia

Obra premiada

Métodos de preferencias declaradas en la valoración de atributos ambientales: Una aplicación del experimento de elección y del método de ordenación contingente a los bosques de Catalunya

Autor

JOAN MOGAS AMORÓS, Universitat Rovira i Virgili.

Aquest treball és una aportació innovadora a la valoració dels espais naturals i de la protecció del medi ambient perquè demostra amb els seus resultats que els mètodes emprats en aquest camp són inexactes. Partint de la premissa que els espais naturals i la protecció del medi ambient no tenen preu, el treball de Joan Mogas intenta descobrir quina valoració fan els catalans dels boscos de Catalunya. Arriba a la conclusió, a través de dues mil entrevistes fetes l'any 1999, que els catalans estarien disposats a pagar 4,36 euros per passar una estona en l'entorn natural, 5,77 euros per collir bolets i 4,18 euros per la tasca que fan els boscos en la reducció del CO₂. Els enquestats volen que la massa forestal de Catalunya, que actualment ocupa el 40 % del territori català, arribi fins al 50 % assumint els costos que això comportés. Mogas evidencia que les dones i les persones amb una educació o una renda més grans valoren més la protecció del medi ambient. En la segona part del treball, Mogas verifica els seus propis resultats i demostra que els mètodes emprats fins ara per quantificar la valoració dels aspectes mediambientals eren inexactes. Segons el jurat del premi, el seu experiment és més fiable perquè té en compte les característiques sociodemogràfiques.

Jurat

Pere Puig Bastard
Antoni Serra Ramoneda
Joaquim Muns Albuixech
Josep Jané Solà
Artur Saurí del Río
Josep Manuel Basáñez
Josep C. Vergés

Acte de lliurament

13 de novembre de 2002, a la Sala de Graus de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials de la Universitat Rovira i Virgili.

Obra premiada

Història del creixement econòmic a Mallorca (1700-2000)

Autor

CARLES MANERA ERBINA, Universitat de Barcelona.

L'economia de Mallorca ha estat sempre oberta a l'exterior i integrada en el comerç mundial. Carles Manera sosté que, mentre el vaixell va ser el principal mitjà de transport, Mallorca no va patir costos afegits per la seva insularitat i gaudí dels beneficis de la seva bona localització. L'illa era l'eix de comunicació entre el Magrib i els ports de Marsella, Narbona, Nàpols, Gènova i Sicília, amb una xarxa comercial autònoma de Barcelona fins al 1338. Les relacions amb Anglaterra eren tan intenses que Eduard II volia establir una aliança amb l'illa. En el segle XVIII el port de Palma era el sisè port espanyol, comparable amb el de València, dedicat principalment al comerç amb Amèrica després de la caiguda del monopoli de Cadis. L'illa sabé adaptar-se als canvis del comerç mundial, però l'absolutisme castellà li va crear molts problemes. L'intervencionisme distorsiona el mercat i l'illa resisteix amb el contraban, el frau fiscal i l'ocultació de la producció rural. Aquest fet ha dificultat enormement als estudiosos el coneixement real de la producció i la renda de l'època. L'estudi analitza la pèrdua de poder dels nobles i la importància creixent dels comerciants, que aixequen una extensa xarxa internacional tan eficaç que provoca la queixa dels francesos. L'agricultura de l'illa hi permet el treball industrial i l'estudi rebut la tesi que l'economia de Mallorca era precapitalista abans de l'arribada del turisme de masses. L'illa té ja a mitjan segle XX una economia orgànica amb una força productiva aportada tant per la mà de l'home com pels animals, l'aigua i el vent. Manera Erbina estudia amb atenció els sectors tèxtil, del calçat, de les conserves, del sabó i del metall i

conclou que l'economia de l'illa ha estat oberta i dinàmica al llarg de la seva història.

Jurat

Pere Puig Bastard
Antoni Serra Ramoneda
Joaquim Muns Albuixech
Josep Jané Solà
Artur Saurí del Ríó
Josep Manuel Basáñez
Josep C. Vergés

Acte de lliurament

12 de novembre de 2003, a la Sala de Graus de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials de la Universitat de Barcelona

Obra premiada

El sistema elèctric espanyol des de la perspectiva industrial

Autors

IGNASI NIETO, Escola Tècnica Superior d'Enginyers Industrials de Barcelona (UPC), i JOAQUIM SOLÀ, Universitat de Barcelona.

Aquest treball és un estudi del Centre d'Economia Industrial de la Universitat Autònoma de Barcelona publicat el 2003. Ignasi Nieto i Joaquim Solà hi donen moltes claus sobre un sector que, per la seva envergadura i la seva complexitat, resulta poc transparent i hi fan un repàs minuciós de la liberalització, comparada amb unes altres experiències i mirant-ne sempre la viabilitat. Amb un seguit de propostes sistemàtiques, els autors duen a terme un treball excel·lent. El sector elèctric representa l'1 % de l'economia espanyola i fins al 3 % de la formació de capital. Tot i que encara sigui massa aviat per saber com s'ha desenvolupat, aquest llibre es converteix en eina bàsica per comprendre el procés liberalitzador que va donar llibertat de preus als grans consumidors i lliure accés de tercers a la xarxa elèctrica. Els autors hi diferencien les activitats regulades, com la gestió econòmica, la tècnica i el transport, de les lliures, com la generació i la comercialització, i hi remarquen que hauria estat millor fer una separació entre les activitats competitives i les que no ho són. Hi afirmen que és bàsica la separació jurídica entre gestors i operadors per al funcionament independent del mercat i amb l'objectiu d'una millor transparència que eviti subsidis encreuats i autoconcentració. En l'estudi es critiquen els càlculs que es van fer el 1999 dels costos de transició a la competència de 2 bilions de pessetes previstos en la llei fins al 2010 perquè es basaven en una sola empresa, Hidrocantàbrico, que és la més petita i la menys representativa i que té uns costos fixos superiors a la resta a causa de la minsa densitat del seu mercat. Catalu-

nya, on FECSA-ENDESA ha perdut 8 punts, en va ser l'única perjudicada mentre que totes les altres empreses hi surten guanyant. També s'hi destaca la reducció de preus de l'electricitat duta a terme pel Govern i per controlar la inflació o el risc que això provoqui problemes afegits al cost creixent de l'energia i a l'accés dels consumidors al mercat lliure més barat. Hi expliquen i hi descriuen el procés tècnic de generació, en què les energies renovables ocupen el 15 % del total, la xarxa de distribució i el repartiment de la generació per empreses, en què queda palès que existeix un alt índex de concentració. En l'àmbit dels consumidors, el sector que subvenciona l'electricitat no és el domèstic, sinó la petita indústria i la mitjana, que paguen un preu molt superior al cost real i subvencionen, així, els grans consumidors.

Jurat

Pere Puig Bastard
Antoni Serra Ramoneda
Joaquim Muns Albuixech
Josep Jané Solà
Artur Saurí del Río
Josep Manuel Basáñez
Andreu Mas-Colell
Josep C. Vergés

Acte de lliurament

21 de novembre de 2004, a la Casa Llotja de Mar de Barcelona.

Obra premiada

Estratègies de les àrees metropolitanes europees davant de l'ampliació de la Unió Europea

Autors

XAVIER VIVES i LLUÍS TORRENS, Universitat Autònoma de Barcelona.

Aquest estudi aborda les estratègies d'especialització funcionals de les àrees metropolitanes. El treball caracteritza i classifica les principals regions metropolitanes de la UE segons les seves estratègies i els comportaments observats utilitzant una àmplia bateria de dades quantitatives. Les conclusions de l'anàlisi dels indicadors seleccionats constaten que París i Londres encapçalen tots els rànquings de resultats. Als resultats de ciutat esbarjo pesen les capitals d'Estat, encara que ciutats perifèriques com Edimburg o Barcelona també s'hi destaquen. Els resultats de ciutat seu mostren la preponderància de les regions centrals d'Europa amb Estocolm i Madrid com a ciutats perifèriques destacades. Els resultats d'innovació mostren també una preponderància de les regions centrals amb una derivació nòrdica. Pel que fa a l'empresa i també globalment, són les ciutats centrals, més Estocolm, Copenhaguen, Madrid i Roma com a capitals, les que puntuen més alt. Barcelona puntua a la part central de ciutat esbarjo (lleugerament per sobre de la mitjana), però puntua a la part inferior tant en qualitat de ciutat seu com de ciutat innovació. El treball posa de manifest la necessitat que Barcelona eviti quedar-se en una evolució inercial, barreja de ciutat esbarjo, però que no excel·leix en qualitat, i d'indústries tradicionals que gradualment aniran perdent pes a favor de les regions perifèriques emergents.

Jurat

Pere Puig Bastard
Artur Saurí del Río
Josep Manuel Basáñez
Joaquim Muns Albuixech
Josep Jané Solà
Andreu Mas-Colell
Narcís Serra Serra
Joan Elias Boada

Acte de lliurament

3 de novembre de 2005, a la Sala Turró de la Reial Acadèmia de Medicina de Catalunya.

Components del jurat del X Premi Catalunya d'Economia, acompanyats pel maitre (dret) del Restaurant Pitarra. D'esquerra a dreta: Artur Saurí, Narcís Serra, Joaquim Muns, Pere Puig, Joan Elias, Josep Jané i Josep Manuel Basáñez.

Obra premiada

Economía y política de la privatización local

Autor

GERMÀ BEL QUERALT, Universitat de Barcelona.

Aquest és un llibre d'edició recent, fruit d'una investigació de l'autor que ha comptat amb l'ajuda de la Fundació Rafael del Pino i amb l'estímul i el suport d'Amadeu Petitbò, el seu director.

Què és la privatització local? Quina extensió ha assolit? Per què s'ha privatitzat? Quins han estat els seus efectes econòmics? Germà Bel respon a aquestes qüestions analitzant el concepte i el significat de la privatització local, els seus fonaments teòrics, el seu desenvolupament històric i la seva extensió actual; identifica els motius de la privatització i en descobreix els efectes econòmics. A més, s'aplica a l'estudi de la situació actual a Espanya a través de l'anàlisi d'una àmplia enquesta realitzada als municipis espanyols. Es tracta d'un llibre innovador i interessant, d'utilitat tant per als analistes acadèmics com per als polítics i els gestors responsables dels serveis públics.

Cal privatitzar els serveis municipals? Bel demostra que no existeix una evidència clara sobre això. La privatització ha pogut reportar beneficis inicials després de la seva aplicació, però aquests han pogut diluir-se en el temps a causa de la consolidació de monopolis locals privats que, una vegada instal·lats, han aconseguit evitar la competència futura en els contractes. La privatització ha induït a la reforma del servei en molts dels municipis que han conservat la producció pública, afirma l'autor. Evitar la privatització és un bon estímul per a la millora organitzativa al sector públic, al qual no sobra precisament aquest tipus d'incentius. En suma, l'existència d'un cert balanç entre producció pública i producció privada

pot ser desitjable pensant en el benefici del ciutadà.

Jurat

Pere Puig Bastard
Artur Saurí del Ríu
Josep Manuel Basáñez
Joaquim Muns Albuixech
Josep Jané Solà
Andreu Mas-Colell
Narcís Serra Serra
Joan Elias Boada

Acte de lliurament

28 de novembre de 2006, a la Sala Nicolau d'Olwer de l'Institut de Estudis Catalans.

Obra premiada

La situació de la innovació a Catalunya

Autors

ISABEL BUSOM (directora), Universitat Autònoma de Barcelona; LIONEL ARTIGE, Universitat de Lieja; WALTER GARCÍA FONTES, Universitat Pompeu Fabra; INÉS MACHO STADLER, Universitat Autònoma de Barcelona; XAVIER MARTÍNEZ-GIRALT, Universitat Autònoma de Barcelona, i ROSELLA NICOLINI, Institut d'Anàlisi Econòmica.

Els darrers anys, el creixement global de la productivitat ha estat molt moderat a Catalunya. Diversos factors ho expliquen, com l'evolució de la capacitat d'innovació en el conjunt del sistema econòmic. L'evolució constant de l'entorn econòmic internacional i dels avenços científics i tecnològics accentuen la necessitat de desenvolupar de manera sostinguda la capacitat d'innovar a tots els països i sectors. Cal conèixer quina és la situació i l'evolució recent de la capacitat innovadora a Catalunya, i quins són els reptes i les reformes que cal afrontar. L'objectiu d'aquest estudi ha estat aportar, d'una banda, un recull ampli d'indicadors que permeten avaluar la situació de Catalunya en el context europeu i, de l'altra, identificar els possibles obstacles o colls d'ampolla que frenen el desenvolupament d'aquesta capacitat. L'estudi ofereix una visió global sobre la capacitat actual d'innovació a Catalunya, sobre l'estat d'alguns factors que hi incideixen i sobre el paper que tenen tant les polítiques de recerca i d'innovació com algunes polítiques complementàries. Les conclusions del treball remarquen que la millora de l'estat de la recerca a Catalunya al llarg del temps no ha estat prou intensa ni sostinguda i que encara hi ha una distància notable amb algunes altres regions europees que tenen, a grans trets, una estructura productiva similar. El nombre d'investigadors per ocupat a les empreses i el nombre de patents internacionals per ocupat són baixos. La qualitat de l'educació i la formació en tots els nivells és

un primer pilar de la capacitat d'innovació, tant en el sector públic com en l'empresarial. Els indicadors d'educació i de participació de la població activa en activitats de formació continuada mostren que la distància amb països capdavanters com els escandinaus és considerable. Els recursos i els resultats assolits en la innovació depenen dels incentius que s'estableixen. En el cas del sector privat, la internacionalització, la competència en els mercats de productes i serveis i un bon funcionament del sistema financer i del marc laboral proporcionen estímuls per innovar. En el sector públic, ho fa l'establiment de mecanismes per promoure l'excel·lència a escala internacional d'universitats i centres públics de recerca. El disseny d'una política de recerca i d'innovació és necessari tant per a la recerca bàsica com per a la innovació empresarial. Alguns bons projectes poden no trobar finançament privat a causa del seu risc, pels elevats costos fixos o per problemes d'informació. La cooperació entre empreses i centres públics de recerca pateix dificultats específiques que es poden reduir mitjançant mesures adients, com la creació d'infraestructures d'interrelació. La capacitat de la intervenció pública d'influir sobre la innovació depassa el seu àmbit estricte i inclou també la política educativa, d'infraestructures, de regulacions i competència i financera. Finalment, seria una bona innovació realitzar una avaluació empírica *ex-post* de les polítiques per tal de millorar-les.

Jurat

Pere Puig Bastard
Artur Saurí del Río
Joan M. Esteban Marquillas
Guillem López Casanovas
Joaquim Muns Albuixech
Andreu Mas-Colell
Narcís Serra Serra
Joan Elias Boada

Acte de lliurament

28 de novembre de 2007, a la Sala Mediterrània de Caixa Catalunya.